

Anita Olofsson

Huvudmannskapet inom skolhälsovården. Riktlinjer för kvalitetsnivån

Bakgrund

Barn- och grundskolenämnden har, vid sitt sammanträde i juni 2008, givit verksamhetschefen för barn- och grundskolan i uppdrag att utarbeta riktlinjer för kvalitetsnivån inom skolhälsovården och återkomma till nämnden i december 2008.

Sedan den 1 januari 1997 finns i Hälso- och sjukvårdslagen¹ bestämmelser om att inom all hälso- och sjukvård ska finnas en verksamhetschef som har det samlade ledningsansvaret.

I Täby kommun är barn- och grundskolenämnden huvudman/vårdgivare för skolhälsovården inom den kommunala grundskolan och chefen för Enheten för Elevstöd är verksamhetschef för skolhälsovården inom grundskolan. Skolläkare och skolsköterskor tillhör organisatoriskt Enheten för Elevstöd, som ”säljer” skolhälsovård till de kommunala grundskolorna och några av de fristående grundskolorna. Antalet skolhälsovårdstimmar tilldelas utifrån varje rektors bedömning.

Skolhälsovårdens uppdrag

Skolhälsovårdens uppdrag formuleras i Skollagen 14 kap 2§.

” Skolhälsovården har till ändamål att följa elevernas utveckling, bevara och förbättra deras själsliga och kroppsliga hälsa och verka för sundare levnadsvanor hos dem.

Skolhälsovården ska främst vara förebyggande. Den ska omfatta hälsokontroller och enkla sjukvårdsinsatser. För elever i särskolan och specialskolan ska i skolhälsovården också ingå särskilda undersökningar som föranleds av deras funktionshinder.”

Riktlinjer för kvalitetsnivån inom skolhälsovården

Alla barn/elever i kommunens skolor ska erbjudas en likvärdig skolhälsovård. Det är därför viktigt att det finns riktlinjer för kvaliteten som möjliggör en enhetlig bedömning. Riktlinjerna för kvaliteten i skolhälsovården (basnivå och tilläggsnivå) grundar sig på bestämmelserna i Skollagen 14 kap 2§, Socialstyrelsens råd och anvisningar och Hälso- och sjukvårdslagen. Basnivån och tilläggsnivån ligger sedan till grund för att beräkna det antal skolhälsovårdstimmar som behövs för att kunna omsätta innehållet i lagar

¹ HSL(1982:763)

och Råd och anvisningar till praktisk verksamhet. Beräkningen görs utifrån antal elever, åldersgrupper och skolhälsovårdens generella åtaganden för vaccination och hälsokontroller.

En arbetsgrupp med chef och biträdande chef vid enheten för elevstöd, skol-läkare, samordnande skolsköterska och utredare från planeringsavdelningen har arbetat framriktlinjer för kvalitetsnivån för skolhälsovården i Täby kom-mun.

Skolhälsovården ska bedriva ett folkhälsoarbete och är en del av samhällets hälso- och sjukvård. Skolhälsovården ska förutom lagar och Råd och anvisningar grunda sig på vetenskap och beprövad erfarenhet. I arbetet ingår att identifiera och införliva evidensbaserade arbetsmetoder.

Skolhälsovården ska förutom ovan nämnda lagar och Råd och anvisningar följa Patientdatalagen, Sekretesslagen, Socialtjänstlagen, Lagen om yrkes-verksamma inom hälso- och sjukvårdsområdet samt Barnkonventionen

Basnivå

Skolhälsovården vilar på fyra hörnstenar i Skollagen

1. Följa elevens utveckling	2. Bevara och förbättra elevens hälsa
3. Verka för sunda lev- nadsvanor	4. Vara före- byggande

1. Skolhälsovården följer elevens utveckling genom att

- rekvirera journaler från BVC, skolor och sjukvårdsinrättningar.
- informera föräldrar- förskoleklass- efter överrapportering och rekvisi-tion av journaler från BVC.
- upprätta och gå igenom journaler.
- genomföra hälsoenkäter i skolår 1 – 4 - 8.
- genomföra hälsoundersökningar i skolår 1 – 4 – 6 – 8.
- följa upp hälsoundersökningar skolår 2- 3 – 5 – 7 – 9.

När eleven lämnar grundskolan

- avsluta journaler och överföra till gymnasieskolan.

I en hälsoundersökning ingår:

- tillväxtkontroll(längd vikt, BMI)

Kontroll av

- rygg
- syn
- hörsel
- hälsoprofil

2.Skolhälsovården arbetar för att bevara och förbättra elevens hälsa genom att

- vara tillgänglig för elever och hjälpa till med uppkommen problematik både fysisk och psykisk, i samverkan med andra (tex. mobbning)
- se till att elever kommer till rätt vårdinstans om så skulle behövas, akut eller via remiss
- hålla öppen mottagning /Akutbesök
- genomföra allergirond
- genomföra konsultationer
- utföra medicinska åtgärder
- medverka i/ hålla elev- och föräldrasamtal
- delta i överlämnandekonferens
- samverka med BVC/SHV Gymnasiet, andra vårdinstanser
- planera och genomföra mottagande av nyanlända elever från andra länder

3. Skolhälsovården verkar för sunda levnadsvanor genom att

- ge eleverna kunskap om bra levnadsvanor vid klassinformation, grupp-samtal och/eller individuella samtal,
- genomföra hälsosamtal
- ge rådgivning per telefon/vid besök
- genomföra provtagningar

4. Skolhälsovården verkar förebyggande genom att

- förebygga allvarliga sjukdomar genom att planera och genomföra vaccinationer enligt nationellt vaccinationsprogram
- hjälpa elever med medicinska besvär till rätt gymnasieval och ev. framtida yrkesval (medicinsk studie- och yrkesvägledning)
- informera om ergonomi
- genomföra medicinskt program för nyanlända elever från andra länder
- genomföra nationellt handlingsprogram mot fetma och övervikt hos barn och ungdomar

Tilläggsnivå

- genomföra ABC utbildning (Andning – blödning –chock)
- genomföra temadagar
- medverka i skolans handlingsprogram mot mobbning
- medverka i skolans drogförebyggande arbete
- medverka i skolans sex- och samlevnadsundervisning.

- delta i arbetslagsmöten
- delta i elevvårdskonferens (om rektor så beslutar)

Datajournalssystem

Skolhälsovården har sedan ett och ett halvt år ett gemensamt kommunalt verksamhetssystem för skolhälsovårdsjournaler.

Mål för kommunens datajournalssystem

- skolhälsovården ska dokumentera med god och säker kvalitet
- skolhälsovården ska bidra med nyckeltal till folkhälsoarbetets välfärdsbokslut
- skolhälsovården ska arbeta utifrån ett välfungerande kvalitetssystem
- journaldata ska lagras med hög datasäkerhet
- journalen ska ge en god överblick för hälsoövervakning och vara möjlig att anpassa till skolhälsovårdens lokal program för hälsoövervakning

Verksamhetssystemet fungerar även som ett verktyg för kvalitetssäkring, genom statistiska uttag, som kan användas som underlag vid uppföljning och utvärdering.

Beräkning av antal skolhälsovårdstimmar med riktlinjerna som grund

De kommunala grundskolorna och de flesta fristående grundskolorna köper skolhälsovård från enheten för elevstöd. Vårterminen 2008 var 0,045 tim/vecka och elev ett genomsnitt för de kommunala grundskolorna och 0,046 tim/vecka för de fristående grundskolorna.

Under våren 2009 kommer en närmare analys att göras avseende behovet av skolhälsovårdstimmar per skola inför läsåret 2009/2010. Beräkningen kommer att göras med basnivån och tilläggsnivån som grund. Bedömningen är att behovet av skolhälsovårdstimmar kommer att öka något. I budgeten för 2010 är 1 mnkr avsatt för eventuellt ökade kostnader för skolhälsovården.

